

Wij kijken altijd verder
Bij ons bent u geen dossier

Accidit in puncto quod non speratur in anno
“In een ogenblik kan gebeuren wat men in een heel jaar niet verwacht”

En toen was het stil wat betreft het Wetsvoorstel Uitfasering Pensioen in eigen beheer. Het is wachten op de novelle van de staatssecretaris nadat hij op het allerlaatste moment verzocht heeft aan de Eerste Kamer om niet te stemmen over zijn Wetsvoorstel. Wanneer e.e.a. vervolgd wordt is op dit moment niet bekend.

Vandaar in deze eerste Pensioen Periodiek van 2017 een aantal wat meer op de collectieve pensioenen gerichte onderwerpen. Maar de verhoging van zowel de AOW-leeftijd als de pensioenrichtleeftijd en bijvoorbeeld het vervallen van de 100% norm en het doorwerkvereiste zijn ook van belang voor de DGA. Dus voor ieder wat wils.

Een gelukkig nieuwjaar! (maar wel met pensioenwerk aan de winkel...)

Uiteraard opent deze eerste editie van Pensioen Periodiek in het nieuwe jaar met “de beste wensen”. Dat 2017 voor u maar veel goeds mag brengen, zoals privé als zakelijk. Maar wat dat laatste betreft ...door de verhoging van de AOW- en de Pensioenrichtleeftijd is er in 2017 wel werk aan de winkel!

Verhoging AOW-leeftijd

Per 1 januari 2017 is de AOW-leeftijd gestegen van 65 jaar en 6 maanden naar 65 jaar en 9 maanden. Enkele aandachtspunten voor de praktijk zijn:

- Wat is de ingangsdatum van het pensioen dat is opgebouwd voor 2014? In veel gevallen staat die datum nog gewoon op het 65^e jaar. Onderzoek of er samenloop van salaris en pensioen kan ontstaan. En maak desgewenst gebruik van de mogelijkheid om de ingangsdatum van dat pensioen uit te stellen naar de AOW-gerechtigde leeftijd.
- Hoe is het pensioenontslagbeding in de arbeidsovereenkomst geformuleerd? Wordt daarin de verhoging van de AOW-leeftijd gevolgd. De praktijk wijst uit dat de formulering zeer nauw luistert. Klik [hier](#) als u een voorbeeld tekst wilt opvragen.

Last but not least: verhoging pensioenrichtleeftijd van 67 naar 68 jaar!

Per 01-01-2018 gaat de pensioenrichtleeftijd van 67 naar 68 jaar. Dat heeft een forse impact op de hoogte van de pensioenlasten en de pensioenaanspraken. De verhoging staat vast, details in fiscale wetgeving zullen in de loop van 2017 bekend worden. Wordt het pensioen bijvoorbeeld uitgevoerd door een verzekeraar, premie pensioeninstelling, algemeen pensioenfonds of ondernemingspensioenfonds? Dan zullen in de meeste gevallen de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement moeten worden gewijzigd. Dan is meestal overleg met en instemming van de uitvoerder, de OR en de werknemers vereist.

Tips:

- Informeer de werkgevers in uw klantenbestand die een collectieve pensioenregeling heeft afgesloten over de verhoging van de AOW leeftijd en de pensioenrichtleeftijd.

Redactie

mr. A. (Alfred) Milius RB
info@pensioenperspectief.nl

De Horsterkamp 12
7251 AZ Vorden
Tel: (0575) 55 30 50

Barbara Strozziilaan 101
1083 HN Amsterdam
(020) 240 22 93

- Ook voor collectief pensioenadvies kunt u bij ons terecht.
- Een goed begin is het halve werk. De verhoging van de pensioenleeftijd is geen sinecure. Start bijtijds dit project en neem daartoe met ons [contact](#) op. Wij informeren u graag over de (on)mogelijkheden en de gevolgen.
- De hoofdregel is dat een verhoging van de pensioenleeftijd wordt gecompenseerd, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn. Is een verlaging van de pensioenpremie voor werkgever van belang? Zorg dan voor een onderbouwing van die bijzondere omstandigheden. Desgewenst zijn wij u daarbij graag van dienst.

Belastingdienst gaat het nu al leuker maken!

De pensioenwetgeving wordt in de loop van 2017 verruimd. En de belastingdienst past die nieuwe regels nu al toe. Leuker kunnen we het niet maken...

Goede pensioenstart in 2017 : belastingdienst anticipeert nu al op verruiming pensioenwetgeving!

Het jaar 2017 start wat betreft pensioen met een aantal belangrijke wetwijzigingen die bijdragen aan meer flexibiliteit. Die wetwijzigingen vloeien voort uit Prinsjesdag en worden in de loop van dit jaar met terugwerkende kracht ingevoerd. Maar de belastingdienst heeft bekend gemaakt (Vraag&Antwoord 16-004, d.d. 22-12-2016) dat die verruiming nu al mag worden toegepast: leuker kunnen we het niet maken! Hierna vatten we die verruiming in de pensioenwetgeving nog even samen.

Ingang ouderdomspensioen op de eerste dag van de maand.

In pensioenwetgeving was geregeld dat het pensioen ingaat op de dag dat de pensioengerechtigde leeftijd wordt bereikt (in 2016 67 jaar). Kortom, op de verjaardag en niet op de eerste dag van de maand. In bijna alle (collectieve) pensioenregelingen is dat laatste wel zo afgesproken.

Volgens de wet moet in dat geval de pensioenopbouw verlaagd worden. Dat hoeft niet meer, gedoogbeleid is/wordt vervangen door wetgeving. Voortaan mag het pensioen ingaan op de eerste dag van de maand zonder dat de pensioenopbouw verlaagd moet worden. Bij veel DGA toezeggingen was al wel aangesloten bij de verjaardag.

Ingang partnerpensioen

Een vergelijkbaar probleem is de ingangsdatum van het partnerpensioen bij overlijden van de deelnemer. Formeel moet dat partnerpensioen ingaan “direct na het overlijden”. Terwijl ook hier vaak de praktijk is dat het partnerpensioen ingaat op de eerste dag van de maand van overlijden. Ook dit knelpunt is/wordt per 01-01-2017 geschrapt.

Pensioen meer dan 100%?

Wetgeving bepaalt dat het pensioen op pensioendatum nooit meer mag bedragen dan 100 % van het laatste loon. Die norm is/wordt losgelaten. Dat betekent met name voor beschikbare premiereregelingen een versoepeling. Kan er op de pensioendatum een pensioen worden aangekocht dat hoger uitvalt dan het laatste loon? Dan “mag” dat en blijft vanaf 01-01-2017 een “extra” belastingheffing achterwege.

NB: Duidelijk is dat deze verruiming geldt voor beschikbare premiereregelingen die zijn gebaseerd op een rekenrente van 4,00 %. Nog niet duidelijk is of die ook geldt voor gevallen waarin een rekenrente van 3,00 % wordt gehanteerd. Zodra dat duidelijk is zullen wij u informeren.

Doorwerken?

De eis dat de ingangsdatum van een pensioen alleen mag worden uitgesteld als wordt doorgewerkt is/wordt per 01-01-2017 geschrapt. Dat uitstel komt vaak voor. Bijvoorbeeld omdat het tot 2014 opgebouwde pensioen ingaat op het 65e jaar en de AOW (pas) op 65 jaar en 9 maanden (2017).

Advanced Retirement Management: ARM

De verhoging van de pensioenleeftijd naar 68 jaar maakt dat werkgevers nog meer naar de mogelijkheden van flexibele uitstroom moeten kijken. Met andere woorden: Advanced Retirement Management. Pensioenregelingen bieden daartoe verschillende mogelijkheden. In de praktijk zullen die veel meer ingezet (moeten) worden.

Behoeft aan flexibele uitstroom neemt toe.

De pensioenrichtleeftijd wordt verhoogd. Die staat nu nog op 67 jaar maar wordt per 01-01-2018 verhoogd naar 68 jaar. Niet iedere werknemer wil/kan doorwerken tot de pensioenrichtleeftijd. Daarom wordt steeds vaker onderzocht welke mogelijkheden het pensioenreglement biedt om hierop in te spelen. Immers, als het pensioen kan worden ingezet om toch eerder te stoppen met werken dan zijn werknemer en werkgever blij. Een voorbeeld uit de praktijk. Bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn is “vervroeging” van de pensioeningangsdatum enorm

toegenomen. Van 1 % naar 30% van de gevallen! Zie hieronder een mooi voorbeeld van Advanced Retirement Management.

Tabel 1: Feitelijk gebruik beschikbare keuzemogelijkheden

Ingangs- jaar OP	Vervroeg- en OP	Uitstellen OP	Deeltijd- pensioen	Hoog- laagcon- structie
2009	1,7	0,0	0,0	10,4
2010	5,0	0,3	0,2	11,2
2011	6,5	0,2	0,5	9,9
2012	12,4	0,3	2,2	12,9
2013	16,5	0,5	3,5	16,9
2014	36,1	0,5	4,8	35,7
2015	30,3	0,4	4,2	35,1

OP = Ouderdomspensioen. Cijfers zijn percentages.

Flexibele elementen in pensioenregeling

De volgende elementen worden vaak ingezet t.b.v. flexibele uitstroom van medewerkers:

- Vervroegen van de ingangsdatum;
- Uitrusten van het partnerpensioen t.b.v. een hoger en/of eerder ouderdomspensioen;
- Hoog-laagconstructie om de periode tot de AOW-gerechtigde leeftijd te overbruggen;
- Deeltijdpensioen.

Tip: onderzoek welke flexibele elementen in het bedrijfspensioen zijn opgenomen en welke fiscale en contractuele voorwaarden daaraan zijn verbonden. Wij helpen u of uw klanten graag bij het opzetten van Advanced Retirement Management.

Verschillende pensioen ingangsdata

De behoefte aan flexibele pensionering wordt ook gevoed omdat werknemers met steeds meer verschillende “ingangsdata” te maken krijgen, zoals:

- Op het 65^e jaar: in veel gevallen heeft pensioen dat opgebouwd is voor 2014 de pensioenleeftijd van 65 jaar gehouden. Die uitkering gaat dan in.
- Op het 65^e jaar en 9 maanden: op die leeftijd (2017) gaat de AOW in;
- Op het 67^e jaar: dan gaat het pensioen in dat is opgebouwd tussen 2014 en 2018.

Tip: Onderzoek hoe de verschillende pensioenleeftijden in het bedrijfspensioen zijn verwerkt. Dat verschilt nl. per geval en per pensioenuitvoerder. Dat is belangrijk in het kader van Advanced Retirement Management.

Pensioenplanning?

In de praktijk hebben wij voor veel werkgevers werknemersgesprekken gevoerd. Zo'n gesprek geeft de werknemer inzicht in de (on)mogelijkheden om eerder te stoppen met werken. Vaak blijkt dat die mogelijkheden groter zijn dan gedacht en is eerdere pensionering of deeltijdpensioen een welkome oplossing voor werknemer en werkgever. Neem gerust contact op als u meer wilt weten over deze dienstverlening in het kader van Advanced Retirement Management.

Advanced Retirement Management?

Flexibele uitstroom betekent niet alleen vervroegde pensionering maar ook “doorwerken” na de AOW- of de pensioendatum. Ook dat is Advanced Retirement Management. Heeft u vragen, wilt u meer weten? Klik dan [hier](#).

Slim aankopen pensioenuitkering in 2017

Pensioen Periodiek 150

De werknemer die bij pensionering zijn pensioenkapitaal moet omzetten in een pensioenuitkering wordt geconfronteerd met een laag pensioen. Dat komt door de lage marktrente en hoge levensverwachting. Er zijn mogelijkheden om hier in 2017 slimmer mee om te gaan.

Lage pensioenuitkering

In veel beschikbare premiereregelingen is verondersteld dat op de pensioendatum de marktrente 4,00 of 3,00 % bedraagt. Maar dat is de marktrente bij lange na niet. Dat leidt tot een veel lagere pensioenuitkering dan verwacht. Onderstaand een gestileerd voorbeeld:

Leeftijd 67 jaar	Marktrente 4 %	Actuele marktrente
Pensioenkapitaal	€ 100.000	€ 100.000
Pensioenuitkering	€ 7.000	€ 4.000

Uit dit gestileerde voorbeeld blijkt wel dat de lage marktrente tot problemen leidt. Daarom biedt de wetgever 2 opties aan waarvan gebruik gemaakt kan worden. Die leggen we hierna kort uit.

Optie 1: uitstel omzetting pensioenkapitaal in pensioenuitkering.

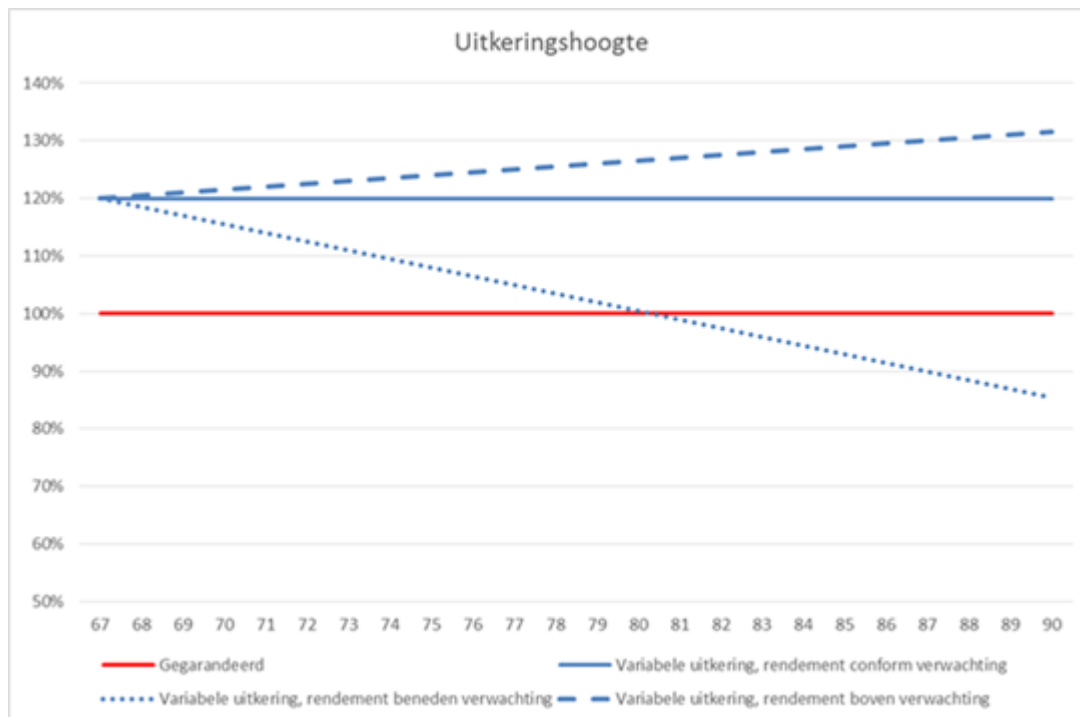
Het pensioenkapitaal hoeft op pensioendatum niet direct omgezet te worden in een pensioenuitkering. In de hoop dat de rente stijgt mag de omzetting (aankoop van een pensioenuitkering) worden uitgesteld. Daarvoor heeft de werknemer 6 maanden de tijd. Dit is de zogenaamde “redelijke termijn”.

NB: is er sprake van een overlijden? Dan bedraagt die redelijke termijn 12 maanden!

En is het kapitaal al in 2016 ter beschikking gekomen? Dan heeft de werknemer in ieder geval tot 01-07-2017 de tijd. Dus meer dan 6 maanden. Behalve de hoop dat de rente dan is gestegen (en dus een hogere uitkering kan worden aangekocht) biedt uitstel van de aankoop ook mogelijkheden voor optie 2.

Optie 2: Wet verbeterde premiereregeling

Standaard wordt er een vaste gegarandeerde pensioenuitkering aangekocht waarvan de hoogte wordt bepaald door “vastklikken” op de marktrente. Nieuw is dat i.p.v. vastklikken een deel van het pensioenkapitaal niet wordt vastgeklikt maar “doorbelegd”. Dat leidt tot een hogere uitkering. Maar die is wel variabel (afhankelijk van de marktrente) en dus niet gegarandeerd. Er zijn diverse mogelijkheden. Zie hieronder een gestileerd voorbeeld.

De Wet verbeterde premiereregeling is ingevoerd per 01-09-2016 en biedt deze optie. Maar op dit moment kunnen verzekeraars dit product nog niet aanbieden. Daar wordt wel hard aan gewerkt. Dus uitstel van de

Pensioen Periodiek 150

pensioenaankoop (optie 1) kan ook als resultaat hebben dat straks een hoger (variabel) pensioen kan worden aangekocht met behulp van optie 2.

Tip: het is belangrijk dat optie 2 ook wordt opgenomen in de lopende beschikbare premiereregeling. Want de werknemer die overweegt om t.z.t. van deze optie gebruik te maken moet daar nu zijn lifecycle belegging op aanpassen. Informeer er naar bij uw pensioenuitvoerder. Of [raadpleeg ons](#).